

กระบวนการฝึกซ้อมและการจัดรูปแบบวงขับร้องประสานเสียง ของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹นัทรพงษ์ แพงเพ็ง

¹(ครูชำนาญการ, กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ, โรงเรียนพุทไธสง)

¹E-mail: Nattapong84@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยรูปแบบวงขับร้องประสานเสียงครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการฝึกซ้อมและการจัดรูปแบบของวงขับร้องประสานเสียงจากโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยได้คัดเลือกจากโรงเรียนที่มีผลการแข่งขันระดับเหรียญทองในการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระหว่างปีการศึกษา 2561-2563 ได้แก่ โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย โรงเรียนเลยพิทยาคม และโรงเรียนบรบือวิทยาคาร ผลการศึกษาสรุปได้ว่า

1. จากการศึกษาสรุปได้ว่ากระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น ได้เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนวิชาดนตรี ชั่วโม่งของกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กิจกรรมชุมนุม ที่สามารถนำนักเรียนฝึกซ้อม และทำกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงได้ เช่น การคัดเลือกนักเรียน การแยกเสียงร้องตามแนวเสียงต่าง ๆ รูปแบบตำแหน่งการยืนภายในวง เป็นต้น ซึ่งการฝึกซ้อมนั้นจะทำได้ในวันจันทร์-ศุกร์ โดยใช้เวลาช่วงกิจกรรมหน้าเสาธงที่ได้ขออนุญาตทางโรงเรียนนำนักเรียนวงขับร้องประสานเสียงฝึกซ้อมในช่วงเวลานี้ มีการฝึกซ้อมในช่วงพักเที่ยง และช่วงเวลาหลังเลิกโรงเรียนของนักเรียนที่สามารถฝึกซ้อมร่วมกับวงได้ ซึ่งถือเป็นการฝึกซ้อมโดยปกติของวงขับร้องประสานเสียง และมีการฝึกซ้อมในช่วงก่อนการประกวดที่จะต้องมีการฝึกซ้อมที่เข้มข้นมากขึ้น โดยการเข้าค่ายฝึกซ้อมก่อนการประกวดทั้งระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระดับชาติ ไม่น้อยกว่า 1 เดือน รวมถึงระดับนานาชาติ ที่จำเป็นจะต้องเข้าค่ายเตรียมความพร้อมไม่น้อยกว่า 6 เดือน

2. รูปแบบการจัดตำแหน่งที่ใช้ในการขับร้องประกอบด้วยแนวเสียง ดังนี้

- โซปราโน (Soprano) คือ ช่วงเสียงของผู้หญิงเสียงสูง
- อัลโต (Alto) คือ ช่วงเสียงของผู้หญิงเสียงต่ำ
- เทเนอร์ (Tenor) คือ ช่วงเสียงของผู้ชายเสียงสูง
- เบส (Bass) คือ ช่วงเสียงของผู้ชายเสียงต่ำ

ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีวิธีการจัดรูปแบบตามความเหมาะสมของวง และตามลักษณะที่กำหนดมาในบทเพลง โดยจะยืนเป็นครึ่งวงกลมซึ่งเป็นรูปแบบที่นิยมใช้ทั่วไปในวงขับร้องประสานเสียง แต่จะมีการสลับตำแหน่งสมาชิกในกลุ่มเสียงตามความเหมาะสมของบทเพลงหรือตามลักษณะของบทเพลงที่ผู้ประพันธ์บทเพลงได้กำหนด ซึ่งได้ใช้รูปแบบตำแหน่งการยืนเพียงรูปแบบเดียวทั้งการฝึกซ้อม และการประกวด เพื่อที่จะไม่ให้นักเรียนสับสนในตำแหน่งการยืน และแนวเสียงในแต่ละแนวเกิดความแม่นยำในการขับร้อง และสามารถประคับประคองสมาชิกในแนวเสียงนั้น ๆ ให้ขับร้องตามแนวเสียงขับร้องของตนเองได้ถูกต้อง และแม่นยำ

คำสำคัญ

วงขับร้องประสานเสียง / รูปแบบวง / การฝึกซ้อม

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

The Rehearsal Process and the Choir Formation of the Northeastern Secondary Schools

¹Nattharhaphong Phaengpheng

¹(Teacher, Atr Department, Phutthaisong School)

¹E-mail: Nattapong84@gmail.com

Abstract

This research on the choir pattern was a qualitative study. Aims to study the rehearsal process and formatting of the school choir from the Northeastern region the data from the structured interviews were studied and the method of selective sampling was used. Selected from schools that have a gold medal in the student arts and crafts competition during the academic year 2018-2020, including Sisaket Wittayalai School Loei Pittayakom School and Borabue Wittayakarn School.

The results are as follows: 1) the conclusion of this study is the training program of middle school choir in Northeast Thailand. Their activities include reducing study time, improving their knowledge, meetings and music lessons. Students can participate in chorus training activities, such as the choice of singers. All kinds of screams, standing in the form of bands, for example, on Monday and Friday. During this period, the Royal College of Thailand allowed student choirs to practice lunch breaks. Students can practice together, which is the regular training of the choir. More practice is needed before the game. The pre competition training camp in the northeast of the country shall not be less than one month, including the international level. Preparation camp in less than six months. 2) Position format in choir Soprano is the female voice range, Alto is the female voice range, Tenor is the male voice range, and Bass is the male voice range, low tone

Each school has a method of formatting as appropriate for the band and in accordance with the characteristics specified in the song by standing in a semicircle, which is a common style commonly used in choirs. But the position of the members of the vocal group will be switched according to the appropriateness of the song or according to the nature of the song that the composer has determined which uses only one standing position format for both practice and contest In order not to confuse students with the standing position and the sound line in each line. Accuracy of singing and can support members in that sound genre to sing along the lines of their own vocals accurately and precisely.

Keywords

Choir / Formatting / Rehearsal

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นในโรงเรียน เนื่องจากเป็นส่วนช่วยให้เด็กนักเรียนมีพัฒนาการทางอารมณ์ และสังคมควบคู่ไปกับการเรียน ดนตรีประเภทการขับร้องประสานเสียง เป็นดนตรีที่เกิดขึ้นได้ง่ายเพราะเกิดจากตัวมนุษย์เอง ไม่ต้องใช้เครื่องดนตรีใด ๆ ไม่เสียค่าใช้จ่าย สามารถปฏิบัติได้คราวละมาก ๆ จึงสามารถทำการศึกษาได้กับนักเรียนครั้งละหลาย ๆ คน อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ให้ความบันเทิง และการใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า สำหรับการรวมกลุ่มของหมู่คณะหรือชมรมอีกด้วย (วณิ ลัดดาภิรมย์, 2542: 2) การร้องเพลงเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากการร้องเพลงเป็นการแสดงที่ต้องใช้การผสมผสานระหว่างศาสตร์ และศิลป์อย่างลงตัวจึงจะได้ผลงานที่ออกมาไพเราะ กลกกลืนน้ำฟิ่งรวมทั้งยังสามารถสื่อความหมายที่ผู้ประพันธ์ต้องการอธิบายความรู้สึกได้ตามต้องการดังนั้นผู้ที่ร้องเพลงได้ไพเราะจะต้องผ่านการเรียนรู้ และฝึกฝนมาอย่างถูกวิธี บางคนมีพื้นฐานเสียงที่ดีก็สามารถเรียนรู้ และพัฒนาได้โดยการฟังเพลงหลากหลายรูปแบบจากนักร้องที่มีคุณภาพ แล้วนำเอาส่วนดีของแต่ละคนมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับเสียงของตนเอง แต่สำหรับบุคคลทั่วไปแล้วการจะร้องเพลงให้ได้ดีควรจะต้องมีผู้สอนเพื่อบอกข้อผิดพลาด จุดบกพร่อง และสิ่งที่ควรแก้ไข รวมทั้งเป็นกระจกส่อง และแสดงตัวอย่างที่ถูกต้อง และมีรายละเอียดประกอบมากมายในการเรียนรู้เริ่มตั้งแต่การหายใจ การออกเสียงที่ถูกต้อง ทั้งด้านภาษา อักษร ตัวสะกด คำปิดคำเปิด ระดับเสียง จังหวะ อารมณ์เพลง ท่าทางประกอบ รวมถึงสีหน้าแววตา และน้ำเสียงซึ่งจะต้องสื่อออกมาให้ผู้ฟังสามารถจินตนาการตามได้อย่างใกล้เคียงที่สุด (ปิ่นศิริ ศิริปิ่น, 2551: 4)

ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของวงขับร้องประสานเสียงซึ่งเป็นกิจกรรมดนตรีในโรงเรียน และมีการประกวดประกวดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนรวมถึงการจัดประกวดของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถด้านการร้องเพลง เป็นการฝึกการมีส่วนร่วมในสังคม การทำกิจกรรมกลุ่ม การเป็นผู้นำ ฝึกการบริหารจัดการวง และความสามารถในหมู่คณะ ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะด้านดนตรีสามารถต่อยอดในการศึกษาด้านดนตรีในระดับที่สูงขึ้นหรือสามารถประกอบอาชีพด้านการร้องเพลง และผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการคัดเลือกวงขับร้องประสานเสียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประสบความสำเร็จมีตั้งต่อไปนี้เป็นคือวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ วงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนบรบือวิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม และวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนเลยพิทยาคม จังหวัดเลย ที่ได้รับรางวัลเหรียญทองการประกวดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อเนื่อง 3 ปี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษากระบวนการฝึกซ้อมและการจัดรูปแบบวงขับร้องประสานเสียงของโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ โรงเรียนบรบือวิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม และโรงเรียนเลยพิทยาคม จังหวัดเลย เพื่อนำประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยมาเป็นแนวทางการพัฒนางวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียน และสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ให้มีคุณภาพมีมาตรฐาน และเผยแพร่ความรู้ให้แก่หน่วยงานทางการศึกษา และบุคคลทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาการจัดรูปแบบวงขับร้องประสานเสียงของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ขอบเขต

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะทำการปัจจัยสู่ความสำเร็จของวงขับร้องประสานเสียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้กำหนดขอบเขตดังต่อไปนี้

1. กระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียง
  - 1.1 การคัดเลือกนักร้อง และการแยกเสียงนักร้อง
  - 1.2 ช่วงเวลา และเทคนิคในการฝึกซ้อม
2. รูปแบบ และการจัดตำแหน่งในการขับร้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาระบบการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document) และเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Work) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย
  - 1.1 กระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียง
    - 1.1.1 การคัดเลือกนักร้อง และการแยกเสียงนักร้อง
    - 1.1.2 ช่วงเวลา และเทคนิคในการฝึกซ้อม
  - 1.2 รูปแบบ และการจัดตำแหน่งในการขับร้อง
  - 1.3 ระยะเวลา
  - 1.4 พื้นที่วิจัย
  - 1.5 กลุ่มเป้าหมาย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
  - 2.1 เครื่องมือที่มีโครงสร้าง
  - 2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
  - 2.4 การนำเสนอข้อมูล

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาระบบการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร และการศึกษาภาคสนาม โดยมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1.1 กระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียง

กระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการขับร้องประสานเสียง มีขั้นตอน และวิธีการที่ถูกต้องตามหลักทฤษฎีการขับร้องประสานเสียง ดังนี้

- 1.2.1 การคัดเลือกนักร้อง และการแยกเสียงนักร้อง
- 1.2.2 ช่วงเวลา และเทคนิคในการฝึกซ้อม

วารสารศูนย์และวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

1.2 รูปแบบ และการจัดตำแหน่งในการขั้บร้อง

1.2.1 รูปแบบการยื่นขั้บร้อง

1.2.2 ตำแหน่งการยื่นขั้บร้อง

1.3 ระยะเวลา

ในการวิจัยเรื่องกระบวนการฝึกซ้อมวงขั้บร้องประสานเสียงของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2563

1.4 พื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกโรงเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน ที่ได้รับรางวัลเหรียญทอง ในการประกวดขั้บร้องประสานเสียงของงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ย้อนหลัง 3 ปี ได้แก่ โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ โรงเรียนบรือวิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม และโรงเรียนเลยพิทยาคม จังหวัดเลย

1.5 กลุ่มเป้าหมาย

1.5.1 ผู้บริหารโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย ผู้บริหารโรงเรียนบรือวิทยาคาร และผู้บริหารโรงเรียนเลยพิทยาคม

1.5.2 ผู้ควบคุมวงขั้บร้องประสานเสียง นายปกาศิต ศรีแก้ว ผู้ควบคุมวงขั้บร้องประสานเสียงโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย นายเสกสิทธิ์ สังฆมณี ผู้ควบคุมวงขั้บร้องประสานเสียงโรงเรียนบรือวิทยาคาร และนายประวิตร บุญประคอง ผู้ควบคุมวงขั้บร้องประสานเสียงโรงเรียนโรงเรียนเลยพิทยาคม

1.5.3 นักเรียนวงขั้บร้องประสานเสียงโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย โดยคัดเลือกจากสมาชิกที่อยู่ในวง ระยะเวลาานานที่สุดจำนวน 5 คน นักเรียนวงขั้บร้องประสานเสียงโรงเรียนบรือวิทยาคารโดยคัดเลือกจากสมาชิกที่อยู่ในวง ระยะเวลาานานที่สุด จำนวน 5 คน นักเรียนวงขั้บร้องประสานเสียงโรงเรียนเลยพิทยาคม โดยคัดเลือกจากสมาชิกที่อยู่ในวง ระยะเวลาานานที่สุดจำนวน 5 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1.1 แบบสำรวจ (Survey Research) เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยทำขึ้นเพื่อใช้เก็บ รวบรวมข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรโดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นเก็บข้อมูล เกี่ยวกับประวัติและผลงานของวงขั้บร้องประสานเสียงโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย ประวัติและผลงานของวงขั้บร้องประสานเสียงโรงเรียนบรือวิทยาคาร และประวัติและผลงานของวงขั้บร้องประสานเสียงโรงเรียนเลยพิทยาคม

2.1.2 แบบสังเกต (Observation) เป็นแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant) ใช้กับกลุ่มผู้รู้กลุ่มผู้ปฏิบัติ กล่าวคือ กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ ผู้บริหาร กลุ่มผู้ปฏิบัติได้แก่ ผู้ควบคุมวง และนักเรียนวงขั้บร้องประสานเสียง ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.1.2.1 กระบวนการสอน และการฝึกซ้อม

2.1.2.2 ปัจจัยด้านนักเรียนวงขั้บร้องประสานเสียง

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลยึดหลักข้อมูลที่มีลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยสามารถตอบคำถามของการวิจัยได้ตามที่กำหนด ซึ่งมีวิธีการเก็บข้อมูลเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเป็นการศึกษาจากเอกสารที่มีการบันทึกเอาไว้หรือมีการศึกษาไว้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนดนตรีสากล โดยทำการค้นคว้าจากเอกสารจากหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ อินเทอร์เน็ต และเอกสารข้อมูลของโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย โรงเรียนบรือวิทยาคาร และโรงเรียนเลยพิทยาคม

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

2.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) การสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) และไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.2.1 ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับ ครูผู้ควบคุม ผู้ฝึกซ้อม ผู้ปกครอง นักเรียน และนักเรียนตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่เกี่ยวกับกระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้ กระบวนการสอน การฝึกซ้อม การจัดรูปแบบวงขับร้องประสานเสียง

2.2.2.2 ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกับกลุ่มผู้รู้ด้วยวิธีการค้นหาผู้รู้เพื่อศึกษากระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย วงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนบรือวิทยาคาร และวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนเลยพิทยาคม ดังนี้ กระบวนการสอน การฝึกซ้อม การจัดรูปแบบวงขับร้องประสานเสียง

2.2.2.3 ใช้เทคนิคการสังเกต แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) กับครูผู้ควบคุมครูผู้ฝึกสอน และนักเรียนเป็นการสังเกตสภาพทั่วไปในกระบวนการสอน และการฝึกซ้อม

2.2.3 การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งที่ได้จากการบันทึกข้อมูลการถอดเทปจากการสัมภาษณ์ และภาพถ่ายในแต่ละครั้งโดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด (Typologies) จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามแต่ละประเภทที่ตั้งไว้ และตรวจสอบดูอีกครั้งว่าข้อมูลที่ได้มามีความครบถ้วนเพียงพอหรือไม่ และดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป

2.2.4 การนำเสนอ และการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์เพื่ออธิบายกระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย วงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนบรือวิทยาคาร และวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนเลยพิทยาคม โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอข้อมูลด้วยการเขียนพรรณนาวิเคราะห์พร้อมภาพประกอบ

ผลการศึกษา

โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย

1. กระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียง

วงขับร้องประสานเสียงของโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย ประกอบด้วยเทคนิคการคัดเลือกนักเรียนร้อง การแยกเสียงนักเรียน รูปแบบ และการจัดตำแหน่งการขับร้องประสานเสียง ช่วงเวลา และระยะเวลาในการฝึกซ้อม บทเพลงที่ใช้ในการขับร้อง และการบริหารจัดการวงดนตรีซึ่งคุณครูภาคคีต ศรแก้ว ได้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลสมาชิกในวงออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจะมีการแต่งตั้งหัวหน้าประจำกลุ่มแนวเสียงในการขับร้องทั้งสองระดับที่มีความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีสากลได้ เป็นหัวหน้าในแต่ละแนวเสียง ได้แก่ หัวหน้าแนวเสียงโซปราโน หัวหน้าแนวเสียงอัลโต หัวหน้าแนวเสียงเทเนอร์ และหัวหน้าแนวเสียงเบส และจะมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายจัดเก็บ และถ่ายเอกสารโน้ตเพลง ฝ่ายการเงิน ฝ่ายพยาบาล เป็นต้น โดยมีการเก็บเงินประจำสัปดาห์ไว้เพื่อดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ค่าจัดทำเอกสารโน้ตเพลง และค่าจัดเลี้ยงเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เป็นต้น (ภาคคีต ศรแก้ว, สัมภาษณ์. 2560) ซึ่งวิธีฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย มีกระบวนการดังต่อไปนี้

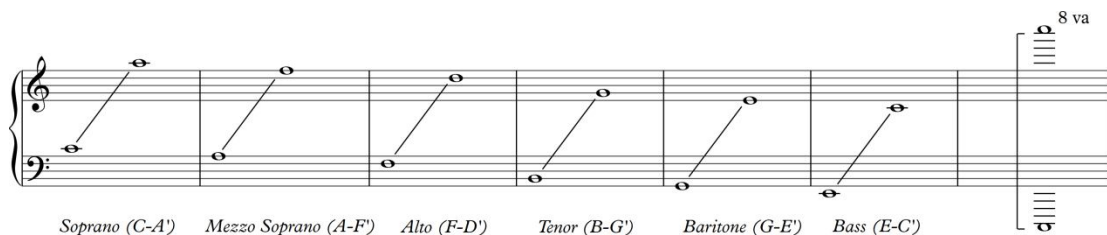

วาระสารณบัตรและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

1.1 เทคนิคการคัดเลือกนักร้อง และการแยกเสียงนักร้อง

เริ่มจากการเปิดรับสมัครนักเรียนเข้าวงขับร้องประสานเสียง และมีนักเรียนส่วนหนึ่งที่มีใจรักในการร้องเพลงที่สนใจอยากจะทำร่วมวงขับร้องประสานเสียงของโรงเรียน ซึ่งคุณครูประกาศิต ศรแก้ว จะรับนักเรียนที่สนใจทั้งหมดเข้าวงขับร้องประสานเสียง โดยไม่เน้นการร้องถูกหรือผิด น้ำเสียงดีหรือไม่ดี โดยที่คุณครูประกาศิต ศรแก้ว จะมีวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเสียงร้องของนักเรียน การปรับแก้ช่วงเสียงการขับร้อง และฝึกซ้อมให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอจนนักเรียนสามารถขับร้องได้อย่างถูกต้อง จึงนำเข้าสู่วิธีการ และขั้นตอนในการแยกเสียงนักร้อง โดยได้แบ่งเป็นกลุ่มแนวเสียงร้องทั้งหมด 4 แนวเสียง ได้แก่ แนวเสียงโซปราโน แนวเสียงอัลโต แนวเสียงเทเนอร์ แนวเสียงเบส (ประกาศิต ศรแก้ว, สัมภาษณ์. 2560) โดยสามารถแยกแนวเสียงของการ ขับร้องประสานเสียงได้ ดังนี้

โซปราโน (Soprano)	คือ	ช่วงเสียงของผู้หญิงเสียงสูง
อัลโต (Alto)	คือ	ช่วงเสียงของผู้หญิงเสียงต่ำ
เทเนอร์ (Tenor)	คือ	ช่วงเสียงของผู้ชายเสียงสูง
เบส (Bass)	คือ	ช่วงเสียงของผู้ชายเสียงต่ำ

ภาพประกอบที่ 1 พิสัยของเสียงของมนุษย์ (Voice Ranges)

1.2 ช่วงเวลา และเทคนิคในการฝึกซ้อม

วงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย มีการฝึกซ้อมตลอดปีการศึกษา โดยจะแบ่งออกเป็น 2 ช่วงได้แก่ ช่วงวันปกติ และช่วงที่มีการประกวด เช่น ช่วงวันปกติจันทร์-ศุกร์ เป็นต้น เริ่มจากเวลา 07.40-08.40 น. โดยจะมีการทำหนังสือแจ้งทางโรงเรียน และขออนุญาตครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนนักเรียนวงขับร้องประสานเสียงเข้าฝึกซ้อมในช่วงกิจกรรมหน้าเสาธง ซึ่งผู้ควบคุมได้สังเกตเห็นว่ารายการประกวดในประเทศไทยมักจะจัดการประกวดช่วงเช้า เพื่อให้นักเรียนมีความคุ้นเคยกับสภาพอากาศจึงทำการฝึกซ้อมในช่วงเช้า และช่วงหลังเลิกเรียน 16.10-17.30 น. จะทำการฝึกซ้อมอีกครั้งในรอบวัน ซึ่งจะฝึกซ้อมการจดจำบทเพลงหรือทบทวนบทเพลงที่เคยขับร้องแล้ว แต่มักจะมีปัญหาในช่วงหลังเลิกโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนเดินทางกลับบ้านโดยกลับ รถรับ-ส่ง นักเรียนหรือนักเรียนต้องเรียนพิเศษช่วงหลังเลิกเรียน ก็ขออนุญาตให้กลับเป็นราย ๆ ไป ซึ่งทำให้การฝึกซ้อมทำไม่ได้เต็มที่เท่าที่ควร โดยมีลำดับขั้นตอนในการฝึกซ้อม ดังนี้ วอร์มอัพร่างกาย เช่น การยืดหยุ่นกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาร้องเพลง โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที เป็นต้น การวิ่งออกกำลังกาย และการฝึกหายใจสำหรับการร้องเพลง เน้นการสูบลมเข้า-ออกทางริมฝีปากตามจังหวะของเครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) โดยใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที การวอร์มอัพเสียง การออกเสียงตามบันไดเสียงเมเจอร์สเกล (Major Scale) และแบบโครมาติกสเกล (Chromatic Scale) ต่าง ๆ ขึ้นหรือลงทีละครึ่งเสียง (Semitone) ฝึกร้องขึ้นคู่เสียง (Intervals) และคอร์ด (Triad) ต่าง ๆ โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที โดยมีโน้ตสำหรับการวอร์ม เสียง เช่น โน้ตสำหรับการวอร์มอัพเสียงสูง-ต่ำ เป็นต้น โดยจะเปลี่ยนบันไดเสียงขึ้นทีละครึ่งเสียง จนถึง 1 ชั้นคู่แปด (1 Octave) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

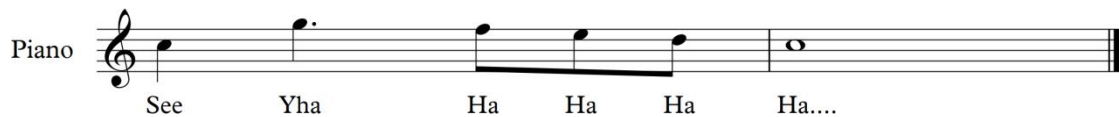

วาระสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

โน้ตสำหรับการวอร์มอัพเสียงต่ำ โดยจะเปลี่ยนบันไดเสียงลงทีละครึ่งเสียง จนถึง 1 ชั้นคู่แปด (1 Octave) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การวอร์มเสียง และการวอร์มร่างกายก่อนการฝึกซ้อมหรือการประกวดเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการขับร้องประสานเสียง ที่จะต้องมีการปรับจูนเสียงของแต่ละแนวเสียงให้ถูกต้องตามเสียงของเปียโน ร้องถูกต้องตามบันไดเสียงต่าง ๆ และแนวทำนองเพลงที่ใช้ในการขับร้อง เป็นต้น การฝึกซ้อมบทเพลง และทบทวนบทเพลงวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จะทำการฝึกซ้อมในช่วงเวลาหลังเลิกโรงเรียน ซึ่งจะมีการฝึกซ้อมจดจำบทเพลง และทบทวนบทเพลง โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง และในช่วงนี้มีนักเรียนที่จะต้องเดินทางกลับบ้าน เนื่องจากต้องกลับรถรับ-ส่ง นักเรียน และนักเรียนที่เรียนพิเศษช่วงหลังเลิกโรงเรียน โดยการฝึกซ้อมนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ การฝึกซ้อมแบบหนัก และการฝึกซ้อมแบบเบา ได้แก่ การฝึกซ้อมเพื่อเข้าประกวด และฝึกซ้อมในช่วงที่ไม่มีการแข่งขัน ซึ่งจะทำให้การฝึกซ้อมทั้งสองแบบตลอดทั้งปีการศึกษา ในกรณีการประกวดภายในประเทศจะเริ่มทำการฝึกซ้อมตั้งแต่ต้นปีการศึกษา โดยจะประกาศรับสมัครใหม่ เนื่องจากมีการเปลี่ยนถ่ายรุ่นที่สำเร็จการศึกษา และสมาชิกที่ออกจากวงเป็นประจำ ในส่วนการประกวดในรายการต่างประเทศ ระดับนานาชาติ จะต้องมีกรเก็บตัวฝึกซ้อมไม่ต่ำกว่า 6 เดือน และจะต้องมีการวางแผนเลือกเพลง โดยจะเน้นจากความสามารถของนักเรียนเป็นหลัก ถ้านักเรียนร้องแล้วเพลงไม่เหมาะหรือนักเรียนทำได้ไม่ดีก็เปลี่ยนเพลงใหม่ ดังนั้นจะต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมพอสมควรเพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด เนื่องจากการประกวดระดับนานาชาติในต่างประเทศจะต้องส่งโน้ตเพลงให้กับฝ่ายจัดการประกวดล่วงหน้า เพื่อจัดพิมพ์สูจิบัตร และลำดับการประกวด จึงทำให้ไม่สามารถเปลี่ยนบทเพลงได้ (ปากคิด ครแก้ว, สัมภาษณ์. 2560)

2. รูปแบบ และการจัดตำแหน่งการขับร้องประสานเสียง

วงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย มีรูปแบบการขับร้องแบบ Mixs Choir คือ การขับร้องประสานเสียง 4 แนว ได้แก่ แนวเสียงโซปราโน (Soprano) แนวเสียงอัลโต (Alto) แนวเสียงเทเนอร์ (Tenor) และแนวเสียงเบส (Bass) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า SATB เนื่องจาก โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัยมีนักเรียนทั้งชาย และหญิง จึงสามารถจัดรูปแบบของวงที่ผสมทั้งนักร้องชาย และนักร้องหญิงครบที่ 4 แนวเสียง โดยมีวิธีการจัดวง และตำแหน่ง การขับร้องด้วยกัน 3 รูปแบบ ดังนี้

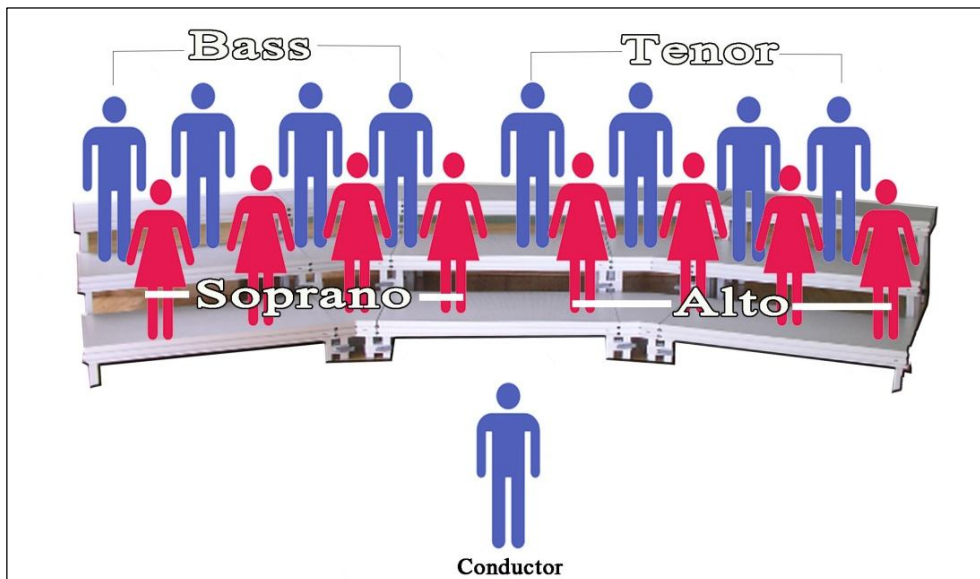

วาระสารณตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ตัวอย่างที่ 1 ตำแหน่งการยืนขับร้องรูปแบบที่ 1 ของวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย

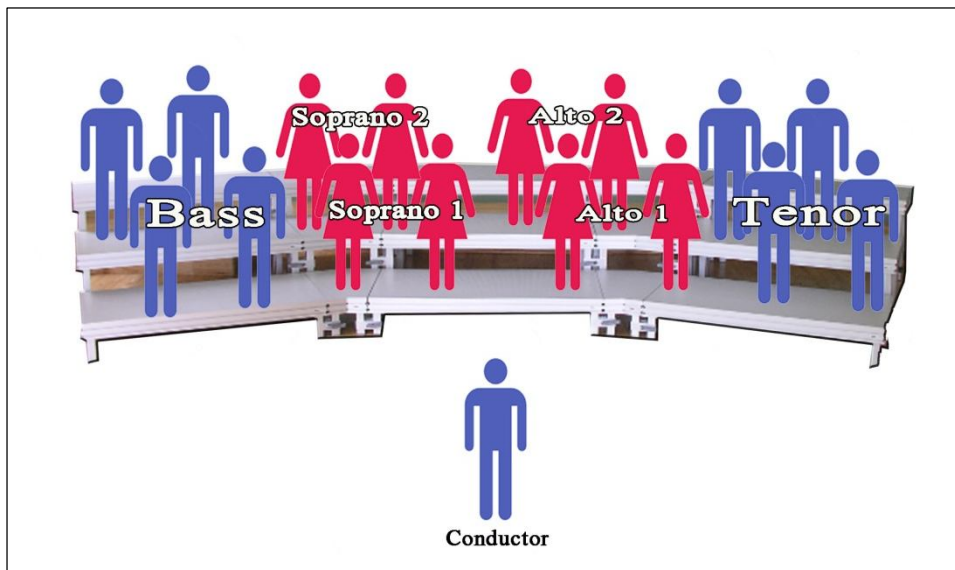
จากตัวอย่างที่ 1 คือ รูปแบบการจัดตำแหน่งที่ใช้ในส่วนของการฝึกซ้อม โดยให้แนวเสียงเบส (Bass) ยืนด้านหลังแนวเสียงโซปราโน (Soprano) อยู่ด้านซ้ายมือของผู้ควบคุมวง และแนวเสียง เทเนอร์ (Tenor) ยืนด้านหลังแนวเสียงอัลโต (Alto) อยู่ด้านขวามือของผู้ควบคุมวง ซึ่งเป็นวิธีการที่คุ้นเคยกับคีตกวี ใช้ในการฝึกซ้อม และต่อเพลงให้นักเรียนวงขับร้องประสานเสียง จะทำให้นักเรียนสามารถได้ยินเสียงของแนวทำนองเดียวกันได้อย่างชัดเจน เพื่อให้นักเรียนจดจำบทเพลงไปได้พร้อม ๆ กัน และง่ายต่อการ ฝึกซ้อมขับร้องในการ และเริ่มต้นขับร้องในบทเพลงใหม่ ทำให้การฝึกซ้อมร้องเพลงบทสามารถทำให้นักเรียนจดจำเนื้อเพลง ทั้งแนวทำนองในกลุ่มแนวทำนองเดียวกัน และทำให้เกิดความเข้าใจในบทเพลงทำนองเพลงได้อย่างรวดเร็ว

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ตัวอย่างที่ 2 ตำแหน่งการยืนขับร้องรูปแบบที่ 2 ของวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย

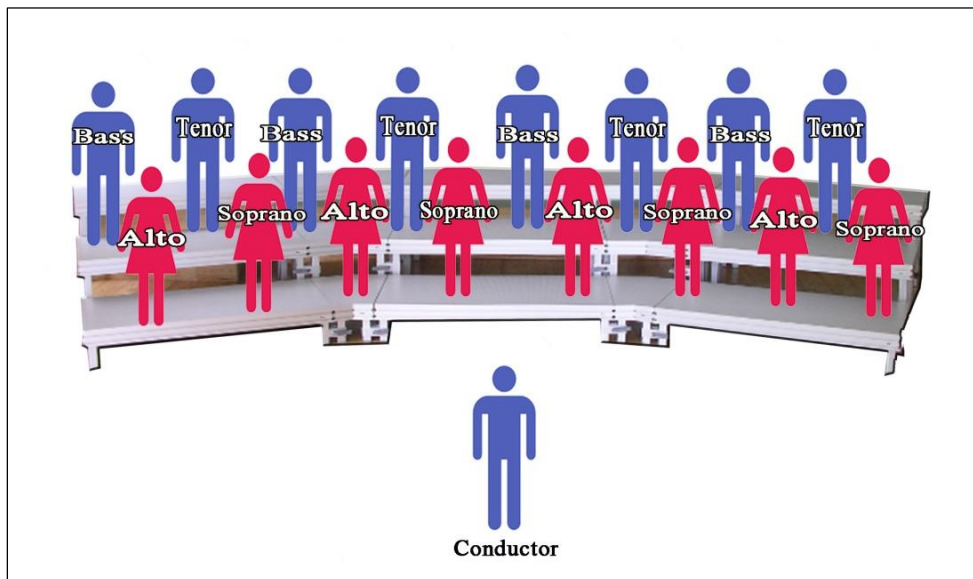
จากตัวอย่างที่ 2 คือ รูปแบบการจัดตำแหน่งที่ใช้ในการประกวดวงขับร้องประสานเสียง ได้มีการจัดตำแหน่งการยืนของแนวเสียงโซปราโน (Soprano) และแนวเสียงอัลโต (Alto) อยู่กลางวง โดยได้มีการแบ่งแนวเสียงโซปราโน (Soprano) ออกเป็น 2 แนว คือ แนวเสียงโซปราโน 1 (Soprano 1) และแนวเสียงโซปราโน 2 (Soprano 2) เช่นเดียวกับกับแนวเสียงอัลโตที่ได้มีการแบ่งแนวเสียง คือ แนวเสียงอัลโต 1 (Alto 1) และแนวเสียงอัลโต 2 (Alto 2) โดยให้แนวเสียงเบส (Bass) ยืนหน้าบข้างทางด้านซ้ายมือของผู้ควบคุมวง และให้แนวเสียงเทเนอร์ (Tenor) ยืนหน้าบข้างด้านขวามือของผู้ควบคุมวง ซึ่งเป็นวิธีการที่คุ้นเคยภาคคีต ศรแก้ว ใช้ในการประกวด และมีการสลับตำแหน่งการยืนของนักเรียนในบางบทเพลง เพื่อความกลมกลืนของเสียง และได้ตรงตามรูปแบบการยืนของบทเพลงที่กำหนดซึ่งบทเพลงได้กำหนดแนวทำนองเพิ่มขึ้นมากกว่า 4 แนวทำนอง โดยได้เพิ่มแนวทำนองของแนวเสียงโซปราโนออกเป็น 2 แนวทำนอง คือ แนวทำนองของโซปราโน 1 กับแนวทำนองของโซปราโน 2 ให้ร้องสอดประสานกันเพิ่มขึ้นอีก 1 แนวทำนอง และเพิ่มแนวทำนองของแนวเสียงอัลโตออกเป็น 2 แนวทำนอง คือ แนวทำนองของอัลโต 1 กับแนวทำนองของอัลโต 2 ให้ร้องสอดประสานกันเพิ่มขึ้นอีก 1 แนวทำนอง เพื่อให้ถูกต้องตามบทเพลงที่ผู้ประพันธ์เพลงได้กำหนด

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ตัวอย่างที่ 3 ตำแหน่งการยืนขับร้องรูปแบบที่ 3 ของวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย

จากตัวอย่างที่ 3 คือ รูปแบบการจัดตำแหน่งที่คุณครูปกาศิต ศรีแก้ว ได้ฝึกซ้อม และได้มีเทคนิคใหม่ ๆ ในการจัดตำแหน่งการขับร้อง ซึ่งเรียกว่า Stereo Phony คือ การแยกเสียงหลายมิติ โดยให้แนวเสียงโซปราโน (Soprano) และแนวเสียงอัลโต (Alto) ยืนสลับกัน เช่นเดียวกันกับแนวเสียงเทเนอร์ (Tenor) ยืนสลับกับแนวเสียง (Bass) เพื่อให้ผู้ฟังได้ยินเสียงร้องของแนวเสียงต่าง ๆ อย่างชัดเจน โดยการยืนคละตำแหน่งคละเสียงในแต่ละแนวเสียง โดยจะตรวจสอบหาตำแหน่งของแต่ละกลุ่มที่ร้องตรง และเข้ากันมากที่สุดจะจัดให้อยู่ตรงกลางของวง และกลุ่มที่เสียงเพี้ยนจะจัดให้อยู่ขอบของวง และรูปร่างลักษณะวงจะยืนโค้งครึ่งวงกลมแต่ไม่กว้างมากลักษณะเช่นการแสดงคอนเสิร์ตทั่ว ๆ ไป ซึ่งรูปแบบการยืนขับร้องในรูปแบบนี้นักเรียนจะต้องถูกฝึกซ้อมเป็นอย่างดี เนื่องจากได้มีการยืนสลับตำแหน่งของแนวเสียง ผู้ขับร้องจะต้องขับร้องให้แม่นยำในแนวเสียงการขับร้องของตนเอง เพื่อไม่ให้แนวเสียงของตนเองผิดเพี้ยนหรือผิดแนวทำนอง เพราะตำแหน่งการยืนได้ถูกแบ่งแยกแนวเสียงในระยะห่างกันสลับตำแหน่งกัน ซึ่งรูปแบบวิธีการยืนขับร้องนี้ ทำให้เกิดเสียงที่ครอบคลุมทุกแนวเสียงในการขับร้อง เนื่องจากแนวเสียงต่าง ๆ ได้ถูกจัดวางตำแหน่งแบบกระจายกัน ทำให้เกิดมิติของเสียงในทุก ๆ ตำแหน่ง เกิดความไพเราะ และเสียงขับร้องมีความกลมมนอยู่ในลักษณะเป็นแนวตั้ง (ปกาศิต ศรีแก้ว, สัมภาษณ์. 2560)

โรงเรียนบรบือวิทยาคาร

1. กระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียง

วงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนบรบือวิทยาคาร ประกอบด้วย เทคนิคการคัดเลือกนักร้อง การแยกเสียงนักร้อง รูปแบบ และการจัดตำแหน่งการขับร้องประสานเสียง ช่วงเวลา และระยะเวลาในการฝึกซ้อม บทเพลงที่ใช้ในการขับร้อง และการบริหารจัดการวงดนตรีซึ่งครูครูเสกสิทธิ์ สังฆะมณี บริหารวงขับร้องประสานเสียงโดยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไปสู่ักเรียนในวง คือระบบพี่สอนน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน ที่ใช้เป็นต้นแบบการจัดการบริหารวงขับร้องประสานเสียงในการนำเสนอผลงานทางวิชาการของคุณครูเสกสิทธิ์ สังฆะมณี หรือ “ครูการ์ตูน โมเดล” ซึ่งคล้าย ๆ กับกระบวนการเรียนการสอนทั่วไปเด็กเก่งช่วยแนะนำเด็กอ่อน หรือรุ่นพี่ภายในวงที่สามารถขับได้แล้วจะต้องช่วยเหลือน้องภายในวง และมีการควบคุมดูแลสมาชิกในวงออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาปลาย โดยมีการแต่งตั้งหัวหน้าประจำกลุ่มแนวเสียงการขับร้อง ได้แก่ หัวหน้าแนวเสียงโซปราโน หัวหน้าแนวเสียงอัลโต หัวหน้าแนวเสียงเทเนอร์

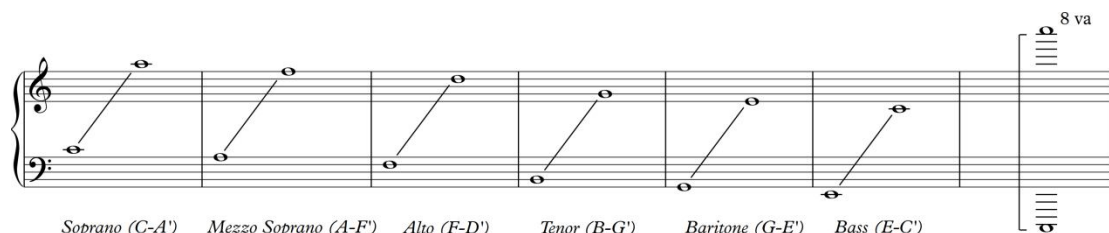
วาระสารณตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

และหัวหน้าแนวเสียงเบส ทั้งสองระดับที่สามารถอ่านโน้ตดนตรีสากลออก และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายจัดเตรียมอาหาร และยารักษาโรค ฝ่ายการเงิน และฝ่ายจัดเตรียมสถานที่สำหรับเข้าค่ายฝึกซ้อม เป็นต้น ซึ่งการดำเนินงานฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนบรปิ่ววิทยาการ (เสกสิทธิ์ สังฆะมณี, สัมภาษณ์. 2560) โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

1.1 เทคนิคการคัดเลือกนักร้อง และการแยกเสียงนักร้อง

เบื้องต้นจะรับสมัครนักเรียน เชิญชวน และสังเกตจากการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรี ที่ได้ให้มีการร้องเพลงอยู่ในตัวชีวิตอยู่แล้ว ซึ่งการคัดเลือกนักเรียนที่ร้องได้ตามแนวเสียงนั้นไม่มีนักเรียนที่สามารถขับร้องได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ซึ่งจะแบ่งช่วงเสียงร้องของนักเรียนตามความสามารถของนักเรียน เช่น นักเรียนหญิงที่ร้องเพลงได้ดีอยู่แล้วก็จะให้อยู่แนวเสียง โซปราโน ส่วนนักเรียนหญิงที่ร้องเพลงได้แต่มีความเพี้ยนของเสียงอยู่บ้างก็จะจัดให้อยู่แนวเสียงอัลโต โดยอัตโนมัติ เช่นเดียวกันกับนักเรียนชายถ้าร้องเพลงได้ดีอยู่แล้ว ก็จะให้อยู่แนวเสียงเทเนอร์ และนักเรียนชายที่ร้องเพลงได้แต่มีความเพี้ยนของเสียงอยู่บ้างหรือน้ำเสียงทุ้มต่ำ ก็จะจัดให้อยู่แนวเสียงเบส เป็นต้น โดยอัตโนมัติหรือนักเรียนที่มีใจรักในการร้องเพลงมีความตั้งใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมก็จะรับเข้าวงเพื่อฝึกฝนนักเรียนเหล่านี้ต่อไป (เสกสิทธิ์ สังฆะมณี, สัมภาษณ์. 2560) ซึ่งสามารถแยกแนวเสียงของการขับร้องประสานเสียงได้ ดังนี้

โซปราโน (Soprano)	คือ	ช่วงเสียงของผู้หญิงเสียงสูง
อัลโต (Alto)	คือ	ช่วงเสียงของผู้หญิงเสียงต่ำ
เทเนอร์ (Tenor)	คือ	ช่วงเสียงของผู้ชายเสียงสูง
เบส (Bass)	คือ	ช่วงเสียงของผู้ชายเสียงต่ำ

ภาพประกอบที่ 1 พิสัยของเสียงของมนุษย์ (Voice Ranges) (เดิม)

1.2 ช่วงเวลา และเทคนิคในการฝึกซ้อม

เริ่มจากเปิดภาคเรียนแรกของปีการศึกษาในวันทำการเรียนการสอนปกติ ซึ่งได้มีการเรียน และการฝึกซ้อมในชั่วโมงเรียนวิชาดนตรี และในชั่วโมงกิจกรรมลดเวลา เพิ่มเวลารู้ ก็จะเริ่มทำการฝึกซ้อม เตรียมบทเพลง และจำจดบทเพลงมาเรื่อย ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความชำนาญ จนระยะใกล้การประกวด จึงจะทำการเข้าค่ายเก็บตัวอย่างน้อย 1 สัปดาห์ก่อนการประกวด ส่วนในช่วงวัน และเวลาปกติที่ไม่มีการประกวด ก็จะมีการฝึกซ้อมตลอดภาคปีการศึกษา คือ ฝึกซ้อมทุกวันจันทร์-ศุกร์ ในช่วงเวลาพักกลางวันตั้งแต่เวลา 12.00-13.00 น. และช่วงหลังเลิกโรงเรียน ตั้งแต่เวลา 15.30-16.30 น. โดยมีขั้นตอนในการฝึกซ้อมดังนี้ การวอร์มอัพร่างกาย เช่น การยืดหยุ่นกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การร้องเพลง โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที เป็นต้น การวอร์มอัพเสียง ออกเสียงตามบันไดเสียงเมเจอร์สเกล (Major Scale) ต่าง ๆ ขึ้นหรือลงทีละครึ่งเสียง (Semitone) และฝึกร้องประสานเสียงแบบ Cannon โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที เช่น โน้ต สำหรับการวอร์มอัพเสียง โดยจะเปลี่ยนบันไดเสียงขึ้น-ลง ทีละครึ่งเสียงจนครบ 1 ชั้นคู่ 8 หรือ (Chromatic Scale) เป็นต้น

วาระสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

Piano

la la la la la la la la la la la la la la la

โน้ตสำหรับการวอร์มอัฟเสียงตามบันไดเสียง Major Scale

Soprano
Alto
Tenor
Bass

La La La La La La La La La La La
La La La La La La La La La La La
La La La La La La La La La La La
La La La La La La La La La La La

โน้ตสำหรับการวอร์มอัฟการร้องประสานเสียงแบบ Canon

การฝึกซ้อมบทเพลงที่จะทำการประกวด จะเริ่มจากการฝึกซ้อม และจดจำที่ละแนวเสียงหรือบางบทเพลงก็จะทำการฝึกซ้อม และจดจำไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้เวลาประมาณ 40-50 นาที โดยประมาณ ซึ่งเป็นขั้นตอนและวิธีการฝึกซ้อมของวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนบรปวีทยาการ ได้ทำการฝึกซ้อมในช่วงเที่ยง และหลังเลิกโรงเรียนเป็นประจำทุกวัน นอกจากนี้ในช่วงใกล้การประกวดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนทั้งระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และระดับชาติ จะมีการเข้าค่ายเก็บตัวฝึกซ้อมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนทำการประกวดเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 สัปดาห์ (เสกสิทธิ์ สังฆะมณี, สัมภาษณ์. 2560)

2. รูปแบบ และการจัดตำแหน่งการขับร้องประสานเสียง

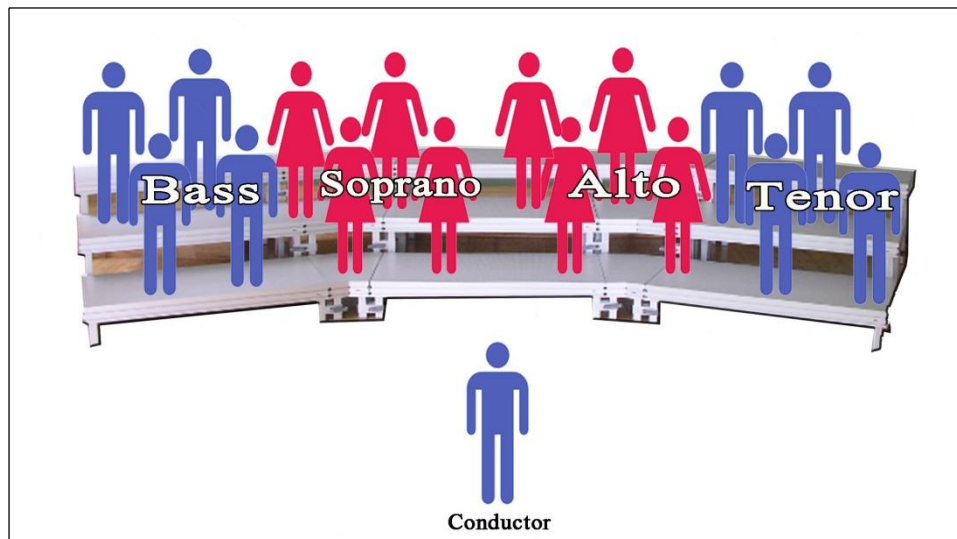
รูปแบบวงเป็นวงขับร้องแบบ Mix Choir คือ นักร้องชายผสมนักร้องหญิง เนื่องจากโรงเรียนมีนักเรียนทั้งชายและหญิงจึงสามารถจัดการขับร้องประสานเสียงแบบ 4 แนว ได้แก่ แนวเสียงโซปราโน (Soprano) แนวเสียงอัลโต (Alto) แนวเสียงเทเนอร์ (Tenor) และแนวเสียงเบส (Bass) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า SATB โดยได้มีการใช้บทเพลง 2 รูปแบบ คือ แนวป๊อป และคลาสสิก ซึ่งจะต้องใช้แสดงตามคำเชิญหน่วยงานราชการในจังหวัด และใช้ในการประกวด โดยมีวิธีการจัดวงและได้แบ่งเป็นกลุ่มแนวเสียงร้องออกทั้งหมด 4 แนวเสียง คือ แนวเสียงโซปราโน (Soprano) แนวเสียงอัลโต (Alto) แนวเสียงเทเนอร์ (Tenor) และแนวเสียงเบส (Bass) โดยมีรูปแบบการจัดตำแหน่งการยืนขับร้อง ดังนี้

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ตัวอย่างที่ 4 ตัวอย่างตำแหน่งการยืนขับร้องของวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนบรปวีทยาการ

จากตัวอย่างที่ 4 คือ รูปแบบการจัดตำแหน่งที่ใช้ในการขับร้องโดยจัดให้แนวเสียงเบส (Bass) ยืนด้านซ้ายของผู้ควบคุมวงต่อด้วยแนวเสียงอัลโต (Alto) ที่อยู่ตำแหน่งระหว่างกึ่งกลางติดกับแนวเสียงโซปราโน (Soprano) และแนวเสียงเทเนอร์ (Tenor) อยู่ด้านขวาสุดของผู้ควบคุมวง โดยจะยืนเป็นครึ่งวงกลมซึ่งเป็นรูปแบบเดียวที่วงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนบรปวีทยาการได้ใช้ในการฝึกซ้อม และการประกวด และจะมีการสลับตำแหน่งสมาชิกในกลุ่มเสียงตามความเหมาะสมของ บทเพลงหรือตามลักษณะของบทเพลงที่ผู้ประพันธ์บทเพลงได้กำหนด ซึ่งวงขับร้องประสานเสียงของโรงเรียนบรปวีทยาการได้ใช้รูปแบบตำแหน่งการยืนเพียงรูปแบบเดียวทั้งการฝึกซ้อม และการประกวด เพื่อเป็นการที่จะไม่ให้นักเรียนสับสนในตำแหน่งการยืน และแนวเสียงในแต่ละแนว เกิดความแม่นยำในการขับร้องของนักเรียน และสามารถประคับประคองสมาชิกในแนวเสียงนั้น ๆ ให้ขับร้องตามแนวเสียงขับร้องของตนเองได้แม่นยำ และถูกต้อง (เสกสิทธิ์ สังฆะมณี, สัมภาษณ์. 2560)

โรงเรียนเลยพิทยาคม

1. กระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียง

วงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนเลยพิทยาคม ประกอบด้วย เทคนิคการคัดเลือกนักร้อง การแยกเสียงนักร้อง รูปแบบ และการจัดตำแหน่งการขับร้องประสานเสียง ช่วงเวลา และระยะเวลาในการฝึกซ้อม บทเพลงที่ใช้ในการขับร้อง และการบริหารจัดการวงดนตรีซึ่งครูครูประวิตร บุญประคอง ได้ก่อตั้งวงขับร้องประสานเสียงขึ้นจากการเปิดรายวิชา กิจกรรมชุมนุมขับร้องประสานเสียง ซึ่งเป็นรายวิชากิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านขั้นตอนในรูปแบบกิจกรรมชุมนุม ที่มีบริหารจัดการของนักเรียนเอง โดยมีคุณครูประวิตร บุญประคอง เป็นที่ปรึกษากิจกรรมชุมนุมคอยแนะนำ และช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมของนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล และเป็นกิจกรรมที่ส่งต่อกันรุ่นต่อรุ่น กลายเป็นกิจกรรมที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนเลยพิทยาคมด้านดนตรีสากล ซึ่งถือเป็นวงขับร้องประสานเสียงที่ก่อกำเนิด และมีชื่อเสียงเป็นแห่งแรกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ประวิตร บุญประคอง, สัมภาษณ์. 2561) โดยมีกระบวนการต่อไปนี้

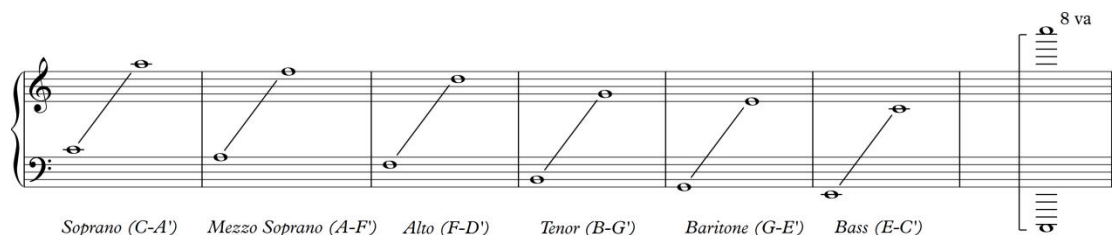

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

1.1 เทคนิคการคัดเลือกนักร้อง และการแยกเสียงนักร้อง

วงขับร้องประสานเสียงเลยพิทยาคม บริหารจัดการในรูปแบบกิจกรรมชุมนุม จะทำการเปิดรับสมัครสมาชิกทุกปีการศึกษาเพื่อทดแทนรุ่นพี่ที่จบออกไปในแต่ละรุ่นหรือเพื่อทดแทนสมาชิกที่ออกจากวง โดยมีคณะนักเรียนเป็นตัวขับเคลื่อนวงขับร้องประสานเสียง ซึ่งจะมีขั้นตอน และวิธีการคัดเลือกโดยรุ่นพี่ในวงขับร้องประสานเสียงเป็นผู้คัดเลือกสมาชิกเข้าวงขับร้องประสานเสียงของโรงเรียนต่อไป และเชิญคุณครูประวิตร บุญประคอง ทำการคัดแยกเสียงร้องของนักเรียนอีกครั้ง โดยเบื้องต้นให้นักเรียนร้องเพลงให้ฟัง แล้วจัดให้อยู่ในระดับเสียงที่เหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งไม่มีวิธีการที่ซับซ้อน เพราะนักเรียนไม่มีพื้นฐานการขับร้องประสานเสียงมาก่อนจึงใช้วิธีการสังเกตจากความสามารถของนักเรียน และรูปร่างของนักเรียนเป็นหลัก โดยไม่ได้ให้ความสำคัญแก่แนวเสียงใดเป็นพิเศษ ซึ่งการขับร้องประสานเสียงนั้นแต่ละแนวเสียงมีความสำคัญเท่ากันหมดเพราะจะต้องช่วยเหลือกัน และกันร้องด้วยกันเป็นวง ทำงานด้วยกันเป็นทีมจึงจะทำให้การขับร้องออกมาไพเราะ และประสบความสำเร็จ (ประวิตร บุญประคอง, สัมภาษณ์. 2561) โดยสามารถแยกแนวเสียงของการขับร้องประสานเสียงได้ ดังนี้

โซปราโน (Soprano)	คือ	ช่วงเสียงของผู้หญิงเสียงสูง
อัลโต (Alto)	คือ	ช่วงเสียงของผู้หญิงเสียงต่ำ
เทเนอร์ (Tenor)	คือ	ช่วงเสียงของผู้ชายเสียงสูง
เบส (Bass)	คือ	ช่วงเสียงของผู้ชายเสียงต่ำ

ภาพประกอบที่ 1 พิสัยของเสียงของมนุษย์ (Voice Ranges) (เดิม)

1.2 ช่วงเวลา และเทคนิคในการฝึกซ้อม

วงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนเลยพิทยาคมมีการฝึกซ้อมตั้งแต่เริ่มปีการศึกษา ก็จะมีฝึกซ้อมมาทีละเล็กละน้อย เปรียบเสมือนการเล่นกอล์ฟ ที่จะต้องฝึกซ้อมจนกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ จำวงสวิงได้ ซึ่งการขับร้องประสานเสียงจำเป็นจะต้องฝึกซ้อมให้กลายเป็นความเคยชิน ในด้านเสียง รูปปากในการออกเสียงต่าง ๆ ซึ่งจะมีการฝึกซ้อมในช่วงกิจกรรม หน้าเสาธงตลอดปีการศึกษา และในช่วงกิจกรรมชุมนุม ทั้งจะฝึกซ้อมตามความสะดวกของนักเรียน และในช่วงใกล้การประกวดก็จะมีการเข้าค่ายเก็บตัวฝึกซ้อมก่อนหนึ่งเดือน มีการฝึกซ้อมที่เข้มข้นขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง (ประวิตร บุญประคอง, สัมภาษณ์. 2561) เริ่มจากเปิดภาคเรียนแรกของปีการศึกษาในวันทำการเรียนการสอนปกติ ซึ่งได้มีการเรียนและการฝึกซ้อมในกิจกรรมหน้าเสาธงตั้งแต่เวลา 07.30-08.30 น. และฝึกซ้อมในช่วงกิจกรรมชุมนุม เพื่อให้ นักเรียนเกิดความชำนาญ จนระยะใกล้การประกวด จึงจะทำการเข้าค่ายเก็บตัวอย่างน้อย 1 สัปดาห์ก่อนการประกวด โดยมีขั้นตอนในการฝึกซ้อม ดังนี้

การวอร์มอัพร่างกาย เช่น การยืดหยุ่นกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการร้องเพลง โดยใช้ เวลาประมาณ 10 นาที เป็นต้น การวอร์มอัพเสียง ออกเสียงตามบันไดเสียงเมเจอร์สเกล (Major Scale) ต่าง ๆ ขึ้นหรือลงทีละครึ่งเสียง (Semitone) และฝึกร้องประสานเสียงแบบ Cannon โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที เช่น โน้ตสำหรับการวอร์มอัพเสียง โดยจะเปลี่ยนบันไดเสียงขึ้น-ลง ทีละครึ่งเสียงจนครบ 1 ชั้นคู่ 8 หรือ (Chromatic Scale) เป็นต้น

วาระสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

Piano

โน้ตสำหรับการวอร์มอัฟเสียงตามบันไดเสียง Major Scale (เดิม)

โน้ตสำหรับการวอร์มอัฟการร้องประสานเสียงแบบ Canon (เดิม)

2. รูปแบบ และการจัดตำแหน่งการขับร้องประสานเสียง

รูปแบบวงเป็นวงขับร้องแบบ Mix Choir คือนักร้องชายผสมนักร้องหญิงเนื่องจากโรงเรียนมีนักเรียนทั้งชาย และหญิง จึงสามารถจัดรูปแบบวงแบบการขับร้องประสานเสียงได้ครบทั้ง 4 แนว ได้แก่ แนวเสียงโซปราโน (Soprano) แนวเสียงอัลโต (Alto) แนวเสียงเทเนอร์ (Tenor) และแนวเสียงเบส (Bass) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า SATB โดยจะขับร้องร้องแบบ Acapella คือ ไม่มีเครื่องดนตรีประกอบ ในการจัดตำแหน่งการยืนขับร้องนั้นไม่ได้กำหนดรูปแบบตายตัวในการขับร้อง ซึ่งจะขึ้นอยู่กับบทเพลงที่ร้องที่ถูกกำหนดจากผู้ประพันธ์หรือผู้เรียบเรียงเสียงประสานที่ต้องการให้แนวเสียงต่าง ๆ ยืนอยู่ในตำแหน่งใด และจัดตำแหน่งการยืนตามความเหมาะสม ซึ่งนิยมใช้รูปแบบการยืนของ B A S T โดยแบ่งเป็นกลุ่มแนวเสียงร้องทั้งหมด 4 แนวเสียงได้แก่ แนวเสียงโซปราโน (Soprano) แนวเสียงอัลโต (Alto) แนวเสียงเทเนอร์ (Tenor) และแนวเสียงเบส (Bass) โดยมีรูปแบบการจัดตำแหน่งการยืนขับร้อง ดังนี้

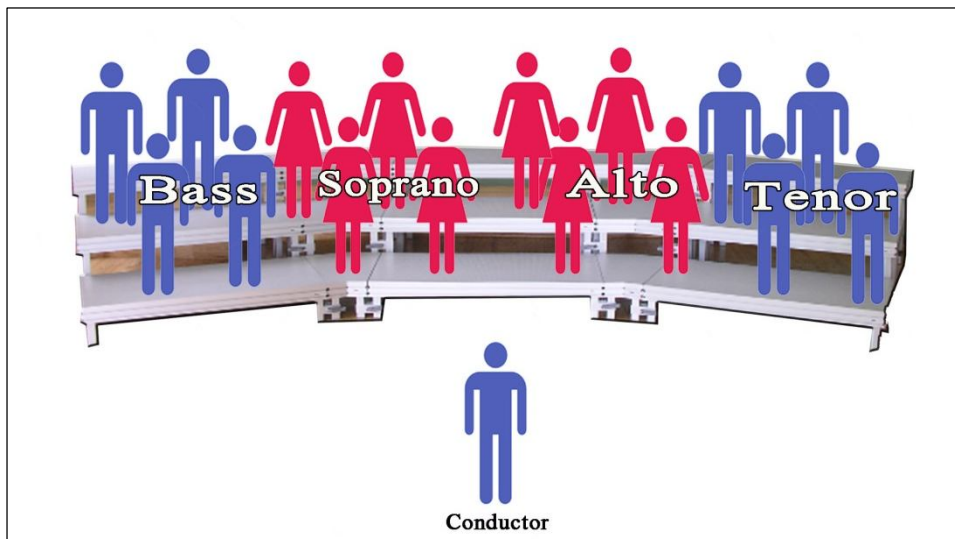

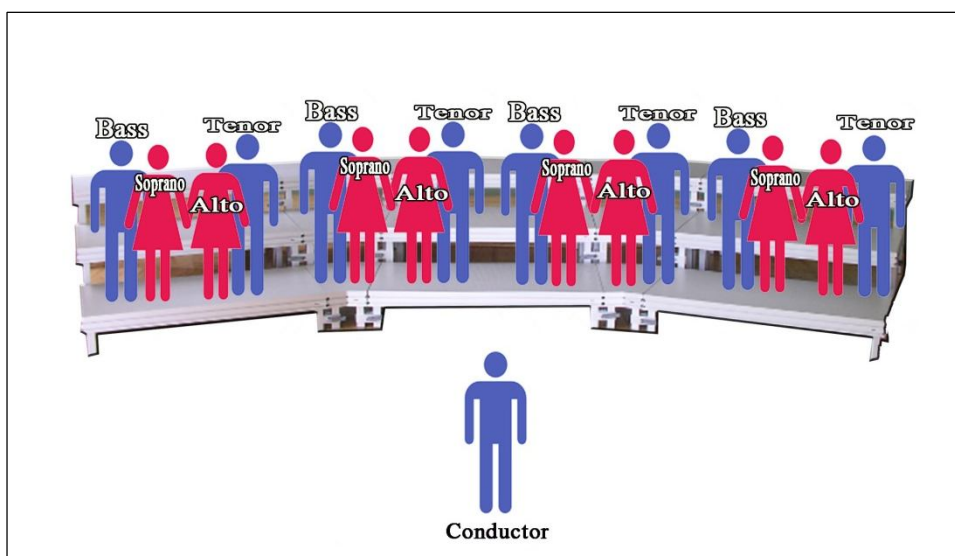
วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ตัวอย่างที่ 5 ตัวอย่างตำแหน่งการยืนขับร้องรูปแบบที่ 1 ของวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนเลยพิทยาคม

จากตัวอย่างที่ 5 คือ รูปแบบการจัดตำแหน่งที่ใช้ในการขับร้องโดยจัดให้แนวเสียงเบส (Bass) ยืนด้านซ้ายของผู้ควบคุมวงต่อด้วยแนวเสียงโซปราโน (Soprano) ที่อยู่ตำแหน่งระหว่างกึ่งกลางติดกับแนวเสียงอัลโต (Alto) และแนวเสียงเทเนอร์ (Tenor) อยู่ด้านขวาสุดของผู้ควบคุมวง โดยจะยืนเป็นครึ่งวงกลมซึ่งเป็นรูปแบบเดียวที่วงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนเลยพิทยาคมได้ใช้ในการฝึกซ้อม และการประกวด แต่ก็จะมีการสลับตำแหน่งสมาชิกในกลุ่มเสียงตามความเหมาะสมของบทเพลงหรือตามลักษณะของบทเพลงที่ต้องการ

ตัวอย่างที่ 6 ตัวอย่างตำแหน่งการยืนขับร้องรูปแบบที่ 2 ของวงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนเลยพิทยาคม

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

จากตัวอย่างที่ 6 คือ รูปแบบการจัดตำแหน่งที่ใช้วิธีการรวมเป็นกลุ่มของแต่ละแนวเสียง เพื่อให้เกิดความกลมกลืนในกลุ่ม และได้ยินเสียงในแต่ละแนวได้ครบถ้วน โดยให้เสียงเบส (Bass) ของด้านซ้ายของผู้ควบคุมวงต่อด้วยเสียงโซปราโน (Soprano) ถัดมาเป็นแนวเสียงอัลโต (Alto) และแนวเสียงเทเนอร์ (Tenor) อยู่ด้านขวาสุดของผู้ควบคุมวง ซึ่งจะจัดรูปแบบนี้เป็นกลุ่มเสียงจนเต็มวง และจะยี่นเป็นเครื่องวงกลมโดยมีผู้ควบคุมวงอยู่กึ่งกลางของวง ซึ่งเป็นรูปแบบเดียวที่วงขับร้องประสานเสียงโรงเรียนเลยพิทยาคมใช้ในการฝึกซ้อม และการประกวดโดยการรูปแบบการยืนตำแหน่งนี้จะทำให้แต่ละกลุ่มสามารถประคับประคองช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มไม่ให้แนวเสียงที่ตนเองขับร้องผิดเพี้ยน และเป็นการแบ่งกลุ่มเพื่อทำการฝึกซ้อมย่อย นักเรียนในกลุ่มสามารถช่วยเหลือกันในการจดจำทำนองเพลงเพื่อให้เกิดความแม่นยำของแนวเสียงแต่ละแนวเสียง แต่จะมีการสลับตำแหน่งสมาชิกในกลุ่มเสียงตามความเหมาะสมของบทเพลงหรือตามลักษณะของบทเพลงตามที่ผู้ประพันธ์กำหนดหรือตามความเหมาะสมของบทเพลง (ประวีตร บุญประคอง, สัมภาษณ์. 2561)

จากข้อมูลที่ได้ทั้ง 3 โรงเรียน พบว่ากระบวนการฝึกซ้อมของวงขับร้องประสานเสียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น ได้มีกระบวนการฝึกซ้อมที่เป็นระบบโดยได้สรุปเป็นตาราง เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการฝึกซ้อมของทั้ง 3 โรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัย ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง กระบวนการฝึกซ้อมและการจัดรูปแบบวงขับร้องประสานเสียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประเด็น	โรงเรียน		
	ศรีสะเกษวิทยาลัย	บรปวีทยาการ	เลยพิทยาคม
การคัดเลือกนักเรียน	นักเรียนที่สนใจ รับสมัครนักเรียน	รับสมัครนักเรียน คัดจากนักเรียนที่เรียนวิชา ดนตรี	รับสมัครนักเรียน เปิดกิจกรรมชุมนุมให้ นักเรียนเลือก
ช่วงเวลาในการ ฝึกซ้อม	ก่อนเข้าเรียน หลังเลิกเรียน	พักเที่ยง วอร์มอู่ร่างกาย	ก่อนเข้าเรียน หลังเลิกเรียน
การแยกเสียงร้อง	สังเกตจากการร้อง ฝึกซ้อมให้นักเรียน แยกแนวเสียงตามความ เหมาะสม	ทดสอบการขับร้อง สังเกตจากลักษณะรูปร่าง ของนักเรียน แยกแนวเสียงตามความ เหมาะสม	ทดสอบการขับร้อง สังเกตจากลักษณะรูปร่าง ของนักเรียน แยกแนวเสียงตามความ เหมาะสม
รูปแบบการจัดตำแหน่ง	ขับร้องแบบ แนว 4 มี 3 รูปแบบในการจัด ตำแหน่ง	ขับร้องแบบ แนว 4 มีรูปแบบเดียวในการจัด ตำแหน่ง	ขับร้องแบบ แนว 4 มี 2 รูปแบบในการจัด ตำแหน่ง
เทคนิคในการฝึกซ้อม	วอร์มอู่ร่างกาย วอร์มอู่เสียง ฝึกจดจำบทเพลง ทบทวนบทเพลง	วอร์มอู่เสียง ฝึกจดจำบทเพลง ทบทวนบทเพลง	วอร์มอู่ร่างกาย วอร์มอู่เสียง ฝึกจดจำบทเพลง ทบทวนบทเพลง

วาระสารณตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

จากตาราง การวิจัยสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการฝึกซ้อมและการจัดรูปแบบวงขับร้องประสานเสียง ของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น ได้เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนวิชาดนตรี ชั่วโมงของกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กิจกรรมชุมนุม ที่สามารถนำนักเรียนฝึกซ้อม และทำกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงได้ เช่น การคัดเลือกนักร้อง การแยกเสียงร้องตามแนวเสียงต่าง ๆ รูปแบบตำแหน่งการยืนภายในวง เป็นต้น ซึ่งการฝึกซ้อมนั้นจะทำได้ในวันจันทร์-ศุกร์ โดยใช้เวลาช่วงกิจกรรมหน้าเสาธง ที่ได้ขออนุญาตทางโรงเรียนนำนักเรียนวงขับร้องประสานเสียงฝึกซ้อมในช่วงเวลานี้ มีการฝึกซ้อมในช่วงพักเที่ยง และช่วงเวลาหลังเลิกโรงเรียนของนักเรียนที่สามารถฝึกซ้อมร่วมกับวงได้ ซึ่งถือเป็นการฝึกซ้อมโดยปกติของวงขับร้องประสานเสียง และมีการฝึกซ้อมในช่วงก่อนการประกวดที่จะต้องมีการฝึกซ้อมที่เข้มข้นมากขึ้น โดยการเข้าค่ายฝึกซ้อมก่อนการประกวดทั้งระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระดับชาติ ไม่น้อยกว่า 1 เดือน รวมถึงระดับนานาชาติ ที่จำเป็นจะต้องเข้าค่ายเตรียมความพร้อมไม่น้อยกว่า 6 เดือน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา กระบวนการฝึกซ้อมและการจัดรูปแบบวงขับร้องประสานเสียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

1. เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนวิชาดนตรี วิชาเพิ่มเติมดนตรี ชั่วโมงกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และกิจกรรมชุมนุม ที่สามารถนำนักเรียนฝึกซ้อม และทำกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงได้ เช่น การคัดเลือกนักร้อง การแยกเสียงร้องตามแนวเสียงต่าง ๆ และรูปแบบตำแหน่งการยืนภายในวง เป็นต้น ซึ่งการฝึกซ้อมนั้นจะทำได้ในวันจันทร์-ศุกร์ โดยใช้เวลาช่วงกิจกรรมหน้าเสาธงที่ได้ขออนุญาตทางโรงเรียนนำนักเรียนวงขับร้องประสานเสียงฝึกซ้อมในช่วงเวลานี้ มีการฝึกซ้อมในช่วงพักเที่ยง และช่วงเวลาหลังเลิกโรงเรียนของนักเรียนที่สามารถฝึกซ้อมร่วมกับวงได้ ซึ่งถือเป็นการฝึกซ้อมโดยปกติของวงขับร้องประสานเสียง และมีการฝึกซ้อมในช่วงก่อนการแข่งขันที่จะต้องมีการฝึกซ้อมที่เข้มข้นมากขึ้น

2. มีนโยบาย และแผนจากผู้บริหารที่คอยให้การสนับสนุน และเกิดจากระบบบริหารจัดการ และการวางแผนที่ดี และครูผู้ควบคุมวงมีความรู้ความสามารถ เทคนิค และวิธีการด้านการขับร้องประสานเสียงเป็นอย่างดี ตัวนักเรียนที่มีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่เอาใจใส่ในการฝึกซ้อมจึงทำให้วงขับร้องประสานเสียงไปสู่ความสำเร็จ ทั้งด้านการฝึกซ้อม การแสดง และการแข่งขัน อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุน และแก้ไขปรับปรุงอาคารสถานที่ในการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงให้เป็นเวทีที่ได้มาตรฐาน

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

อภิปรายผลการวิจัย

กระบวนการฝึกซ้อม จากการวิจัยได้พบว่ากระบวนการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น ได้เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนวิชาดนตรี วิชาเพิ่มเติมดนตรี ชั่วโมงกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กิจกรรมชุมนุมที่สามารถนำนักเรียนฝึกซ้อม และทำกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกซ้อมวงขับร้องประสานเสียงได้ ซึ่งได้สอดคล้องกับ พิโอน่า (Fiona, 2018: 49) ได้ให้ความหมายว่า ดนตรีในโรงเรียนเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “การขับร้อง การฟัง และการเห็นคุณค่าของดนตรี” เด็กอาจจะร้องหรือเล่นเครื่องดนตรีตามจินตนาการตลอดจนการเคลื่อนไหวร่างกาย และปฏิบัติตามสื่ออื่น ๆ โดยผ่านกิจกรรมขับร้องประสานเสียงซึ่งมีวิธีการคัดเลือกนักร้อง การแยกเสียงร้องตามแนวเสียงต่าง ๆ และรูปแบบตำแหน่งการยืนภายในวง

ครูผู้ควบคุมวงขับร้องประสานเสียง คือ หัวใจหลักสำคัญที่ขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ ให้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้จนประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ เบรินต้า (Brenda, 2008: 12) ได้ให้ความหมายปัจจัยสู่ความสำเร็จของวงขับร้องประสานเสียง หมายถึง ความสำเร็จของนักร้องแต่ละคนที่อยู่ในวงขับร้องประสานเสียงจะสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้ควบคุมวง คำแนะนำวิธีการฝึกซ้อมจะเป็นสิ่งที่สร้างความสำเร็จจะเป็นสิ่งที่นำไปสู่การร้องประสานเสียงอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถต่อยอดได้ในตัวของแต่ละบุคคล และวิธีการสอนดนตรีของครูดนตรีเน้นการฝึกทักษะพื้นฐาน และทฤษฎีดนตรี โดยการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัชชัย นาควงษ์ (2542: 1) กล่าวว่า โครงสร้างของแผนการสอนควรเริ่มจากสิ่งที่ง่ายที่สุด และเพิ่มเติมไปสู่สิ่งที่ซับซ้อนที่สุด ซึ่งแบบเรียนดนตรีของออร์ฟเรียกว่า “ออร์ฟซูลเวอร์ค” (Orff schulwerk) หมายถึง หนังสือเรียนดนตรีที่ควรใช้ในโรงเรียน ธวัชชัย นาควงษ์ (2542: 2) ได้กล่าวว่า โคตยาเชื่อว่าความสามารถในการอ่าน และเขียนโน้ตเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนดนตรีทุกประเภท นักเรียนทุกคนควรได้รับการฝึกฝนการอ่านเขียนโน้ตดนตรีเช่นเดียวกับการเรียนภาษาในประเทศตนเอง และการฝึกหัดทางดนตรีควรไปพร้อมกับการเรียนเบื้องต้น

ข้อเสนอแนะ

จากประสบการณ์ในการลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยสู่ความสำเร็จของวงขับร้องประสานเสียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งได้มองเห็นประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจในการดำเนินการวิจัยต่อไป ดังนี้

- 1.1 ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแบบสำหรับฝึกหัดกับการขับร้องประสานเสียง
- 1.2 ศึกษาบทเพลงสำหรับการขับร้องประสานเสียงหรือการประพันธ์เพลงสำหรับการขับร้องประสานเสียง

วารสารดนตรีและวัฒนธรรม
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

เอกสารอ้างอิง

- ธวัชชัย นาควงษ์. (2542). การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวของ คาร์ล ออร์ฟ (Orff-Schulwerk). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิ่นศิริ ศิริปิ่น. (2551). ร้องเพลง (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ก.พล(1996).
- วณิ ลัดดาภรณ์. (2542). การศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกขับร้องประสานเสียง ในรายวิชา MSID 102 มหาวิทยาลัยมหิดล. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- BRENDA, K. S. Fauls. (2008). A Choral Conductor's Reference Guide to Acoustics Choral Music Measurement: 1885 to 2007. (Doctoral Dissertation). Florida, USA: Florida State University.
- Fiona, K. (2018, April). Music Activities Delivered by Primary School Generalist Teachers in Victoria: Informing Teaching Practice. *Australian Journal of Teacher Education*, 43(4), 49.

